

Châng thlan: *Ezekiela 28:14, 15; Thupuan 12:17.*

Zirlâite tân:

Hriat tûr: Pathian leh Setana-te inkâra inbeih tawna awmin a huam chin leh chu inbeihna chuan mihringte a nghawng nasatzia an hria ang.

Vei tûr: Nî tina سوالin a beihna kawngah anmahni pui tûra Pathian rinawmzia chu an ring ngam ang.

Tih tûr: Hmangaihna avâng leh a thupêkte zawmna hmangin Pathian hnênah an nun an hlân ang.

THUPUI THEN

I. Hriat tûr: Indona Ropui chuan lei leh vân pum pui hi a tuam chhuak vek.

- A Sualin khawvêlah leh lei leh vân pum puia nghawng a neih chu eng nge ni?
- B Khawi hmunah nge سوال chu a lo awm tan a, eng vâng a lo awm tan nge a nih?
- C Thil tha lo leh سوال laka mihringte chhanchhuah an nih theihna tûra Pathianin ruahmanna a siam chu eng nge ni?

II. Vei tûr: Keimahni nuna Pathian hmangaihna lo lang chu

- A Isuan beiseina an neih chu tâwpna hun thlenga an vawn reng theih nâna a zirtîrte hnêna thutiam a pêk chu eng nge ni?
- B Isuan an thinslung a mangan lohna tûra a zirtîrte hnêna thlamuanna thû a sawi chu eng nge ni?
- C Hêng thuthiamte hian Pathian zirtîrte chu buaina tâwk vê lo tûra humhim an ni dâwn tih a kâwk em? Eng vâng a kâwk emaw, kâwk lo emaw nge a nih?

III. Tih tûr: Mihringte lo chhân lêtna chu

- A Eng tiangin nge mihringte hian Pathianin anmahni a hmangaihna chu an lo chhân lêtna ve ang?

- B Eng vângin nge Pathian dân ngaihsakna hi Pathian khawngaihna chhân lêtna kawng awmze nei awm chhun a nih?
- C Eng tiangin nge chatuana kan chan tûr kan beiseina leh Pathian nêna kan inlaichîn tawnnate hi kan rinawmna leh Pathian thu kan âwihna tling lo tak nêh hian a inkûngkaih?

KHÂIKHÂWMNA: He khawvêla buaina kan tawh hi khawvêl dang aṭanga mihring lo kal chauhin a ching fel thei a. Kan nun kan hman dân hian chu khawvêl dang chu a kâwk tûr a ni bawk.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Bible châng thlûr bing tûr: *Johana 14:1–4.*

Thlarau ṭhanna atâna thu pawimawh: *Nî-te tâwp huna Krista lo kal leh hun tûr lo nghah hi thurin emaw, thlamuanna hmuhna kawng emaw, manganna kâra beiseina emaw a ni satliah mai lo va. Hêng zawng zawngte hi ni vek tho mah sela, hmâichhan ngeia Krista hmuh ve châkna a ni ber zâwk. A lo kal kan beiseina chu kan thlarau nuna a laimu ber a ni a. Nimahsela, he beiseinaah hian thil inkâwlkalh tak a awm. Amah nêna nun kan hman tam poh leh amah nêna kan inlaichînna pawh a nghet deuh deuh dâwn a. Chutih rualin, amah chu kan hnaih zawh poh leh, a lalrama amah ngei a taksa ngei nêna a lo kal hun tûr chu kan nghâkhlel dâwn a ni.*

ZÏRTÏRTUTE TÂN BÏK: Tûn kâr zirlâi hian lei leh vâh pum pui tuam chhuak vektu “indona ropui” chungchâng min hrilh a. Lei leh vâh inkâra inzawmna awm hian Krista vâh lalram lo thleng tûr beiseina chu min chantîr tûr a ni. Hê thurin hi chu nun ṭha zâwk leh Pathian lalrama ṭha famkima in nuam zâwk neihna mai a ni lo va. Chutiang hamṭhatna hrang hrangte chu kan chan tûr ni tho mah sela, Kristâ lalram lo

thleng tûr beiseina chu amah min hmangaihtu leh keini pawhin kan hmangaih ve Isua Krista a hring a hrân hmuh chungchâng niin, amah nêh chuan chatuanin kan chêng zâ tawh ang. Kan tâna hmun a buatsaih chhan chu “a awmnaah keini pawh kan awm ve theih nân” (Johana 14:3, NIV) a ni a. Chuvângin Kristian nun hian chu lalram leh chu Mi (Isua Krista) chu tinzâwn berah a neih tûr a ni.

A sawi hawn nân: Kum zabi sâwm leh pangana vêla mi rabbi pakhat, Maharal of Prague an tih bawk, Der Hohe Rabbi Loewa chuan ringtute hi thingkûng, a letling zâwna awm nêh tehkhinin, vâna zung kaih, mahse leia pâr leh rah chhuah si niin a sawi. Chutiang chuan Kristiante chuan vâna a zung kaih chutianga vâna zung kaih an nihzia chu leia rah leh pâr chhuahna hmangin an lantîr tûr ni a. An thusawi, an thiltih leh an nun dân hrim hrimte chuan an vêla mîte thinlungah vânrâma luh châkna leh vânrâm mamawhna a chawk tho tûr a ni. Chumi awmzia chu, Kristian kan nihna ang leh Seventh-day Adventist kan nihna angin kan vêla mîte rilru-ah “Krista lo kal lehna” beiseina chu chhêm alh tûrin mawhphurhna kan nei tihna a ni.

Sawi ho tûr: Eng tiangin nge vânrâm leh lei hi a inkûngkaih tawn le? Eng tin nge Kristiante nun dân hian mi dangte hnênah vânrâm boruak leh mâwina chu tem ve a châktîr theih ang? Vâna zauzia leh arsîte tamzia ngaihtuahna aţang hian thlarau lam zirlâi engte nge zir chhuah theih kan neih (*Sam 8:3, 4*)? Eng vângin nge lei leh vâna Pathian ropui tak chu vânrâm kalsana leia a rawn chên ve a tûl tlat le (*Johana 3:31–36*)?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZÎRTÛRTUTE TÂN BÏK: Tûn kêr zirlâi hian indona ropui chanchin chu min hmachhawntîr a, chu indona chu vâna Lucifera a hel avânga lo inţan niin, suala kan nu leh pa hmasa berte an tlûk tâkah khân leiah hian suan thlâk a ni ta a.

Amaherawhchu, Pathian mihringa a lo channa hmang khân a tâwpna chu lo ințanin, ani chu tâwpna hun a lo lang tûr Pathian vân lalramah chuan lût vê tlâka min buatsaih theihna tûrin a kan zînga lo chêng a ni. Hêng thil thleng hrang hrangte pawimawhzia leh ropuizia hi nguah tuah fo tûrin i zirlâite hrilh ang che.

ZIR ZAUNA

I. Sual lo ințanna chu (*Ezekiela 28:2, 11–17; Isaia 14:12–14; 2 Thessalonika 2:7*)

Bible-ah hian sual lo awm țanna chungchâng sawina chu tlêm tê chauh a awm a, a awm chhunte lah chu châng tâwi tê tê a ni hlawm. Ezekiela chuan sual chu thâwk leh khata lo thleng thut niin min hrilh a; a lo thlen chhan erawh a sawi chuang bawk sî lo: “Nangmaha khawlohna a awm hmâ rêng zawng” (*Ezek. 28:15*) tih chauhin a sawi. Heta “nangmah” a tih hi Lucifera a ni a, Tura lal ang a sawi a ni. Chu khawlohna lo awm chhanah chuan Pathianin mawhphurhna pakhat mah a nei lo. Hê vântirh koh nihphunga engah mah hian suala tlûkna tûr chhan chhuanlam țha a awm lo hrim hrim a ni. Dik tak phei chuan, Lucifera kha Pathianin țha famkim, finnaa khat leh mâwina tinrêng nei tûra a siam a ni zâwk a (*Ezek. 28:12*). ”Pathian huan, Edenah” chêtîr a ni (*Ezek. 28:13*); chumi awmzia chu Lucifera kha Pathianin vânram biak ina “Pathian tlâng thianghlimah” a awmtîr a, chutah chuan a lêng vêt thîn tihna a ni (*Ezek. 28:14*).

Sual lo awm țan dân chiahi eng nge ni tih hriat a harsat tawhzia chu Bible thu ngei hian a tichiang khawp mai. Sual chu Lucifera rilrû-ah a lo ințan a; a thinsung chu a lo chapo ta a (*Ezek. 28:17; Ezek. 28:2 pawh en bawk ang che*). Pathian a ni emaw a inti hial a ni (*Ezek. 28:2*). Zâwlnei Isaia pawhin hetiang bawk hian Lucifera rilrua awm chu a sawifiah ve a (*Isa. 14:13*); Lucifera chuan tlâng thianghlima thut a rilrûk a, “Chungnungbera ang maia awm” (*Isa. 14:13, 14*) a châk a ni.

Vâna thil thleng chu leia awm mihringte zînga khawlohna lo awm ãanna tûra kawng sialtu a lo ni ta a nih chu. Mihring hmasa ber pahnih—Evi leh Adama-te kha Lucifera ang bawka ãa famkima siam ve tho an ni a. “Pathian anpuia siam” an ni bawk. Eden Huanah Pathianin a dah a. Rûlin (chu chu Setana) thil sual ti tûra Evi hmin nâna ãawngkam a hman khân amah Setana ngei pawh a tlûkna chhan chu amah leh amah a inbum vâng leh a chapo êm vâng a ni tih min hrilh: “Pathian ang in lo ni mai ang” (*Gen. 3:6*) tiin a sawi a nih kha. Chutichuan, mihringte chu anmahni leh anmahni an lo inbum ta a, Pathian ang maia fîng ni vê tûr ni âwma bumna chu an lo âwih ta a ni (*Gen. 3:6*). Vânah leh leiah pawh hian, sual chu Pathian ruahmannate kalh zâwnga thiltihin a thlen a ni zêl—chu chu dân pângngâi pên sanna niin, eng ti kawng maha hrilhfiah theih loh leh, hriatthiam theih miah loh tûr a ni a. Chuvângin, Paula pheî chuan sual a lo awm ve ngawt mai hi “dân bawhchhiatna thurûk” (*2 Thess. 2:7*) tiin a sawi hial rêng a ni.

Ngaihtuah teh: Khawlohna lo awm ãanna hi thurûk a nih dân chu eng nge ni? Mihringte chanchin kal tawhte kha han thlîr kîr la, sual hi “thil âwm ang lo lutuk” a nih dân tilangtu entîrna sawi tûr eng nge awm i hria em? Han sâwr zîm ta deuh ila, nangma nungchang ngeiah pawh khân sual chu thil âwm ang lo tak mai a nih dân a awm em? Dik lo leh âwm ang lo taka thiltih eng emaw i lo tawrh ve tawh dân han sawi teh.

II. Sual rah chhuah chu (*Thupuan 12:1–17; Genesis 3:15*)

Sualna chu a lo irh chhuah vêleh vânah indona a lo chhuak nghâl a, chu indona chuan lei pawh hi arawn kâng kâi vê ta zêl bawk. Thupuan Bû hian Setana tîrkohte leh Pathian vântîrkohte vâna an indo tawn thu tâwi tê-in min hrilh a (*Thup. 12:7*). Nimahsela, eng tiangin nge an indo va, eng hmanruate nge an hman tih chu min hrilh chuang lo. Setana leh a hote chu a chak lo zâwk an ni a, vâna ãangin leiah hian rawn paih thlâk an

ni ta tih chauh min hrilh a (*Thup. 12:13; châng 4-na nêh khâikhin rawh*). Chutichuan, he inbeihna, “indona ropui” ti pawha hriat ni bawk hi, leiah hian kalpui a ni ta ber a, chutah chuan Setana (“dragon”) leh Pathian mîte (“hmeichhia,” Messia hringtu chu) an inbei tawn ta a ni (*Thup. 12:13*). “Hmeichhia” chu Setana chuan a bei leh ta a. Mahse hmeichhia chu thlalêrah tlânchhia-in, chutah chuan “hun khat leh hunte leh hun chanve” chhông tihduhdahna a tuar a (*Dan. 7:25; Thup.12:6, 14 pawh en la*). Chumi hnû chuan Setana chuan Pathian mi “la bângte” chu a bei zui ve ta thung a ni (*Thup. 12:17*).

Ngaihtuah teh: Eng vângin nge vâna sualna a lo awm tan dân chungchângah hian Bible hian ngawih a chuh tlat mai le? Eng vângin nge kohhran chanchin kal tawh leh kal mêkte hi *Thupuan 12*-a kan hmuh hrilh lâwkin a sawi ber chu a nih?

III. Sual chin felna chu (*Genesis 3:15 leh Filipi 2:6–8*)

He leia indona ropui kal chhunzawm mêk hian vân Pathian pawh a nghawng tel ve tho va. Sual chu Pathian dinhmun luahlan duhtu mi pakhat pelhê avânga lo in tan a ni. Thil mak deuh erawh chu, a chin felna tûra Pathianin a thlan hi Pathian dinhmun tihruahna hmanga hlen chhuah a ni ve leh tlat mai! Pathian, engkimtithei leh chatuan mî ni bawk chu mihring—mistiri fapaah lo changin mihringte chhandam nân mi sual thihin a thî a. Hetianga Pathianin mihringte chhandam a lo tum ruhzia hi Bible-a hrilh lâwkna thu kan hmuh hmasak berah hian sawi chhuah niin, Pathianin rûl hnênah a lo puang daih tawh a nih kha (*Gen. 3:15*). Tirkoh Paula khân hemi chungchâng hi a sawifiah thiam khawp mai: “[Krista] zawngin Pathian anga awm a, Pathian tluka awm chu thil thlâkhlelh hleih theihah a ruat lo va, mihringte anga lo piangin bâwih angah a insiam a, amah leh amah a intitlâwm ta zâwk a. Tichuan, mihringa anga lo awmin a inngâitlâwm a, thi khawp hiala thu zâwmin a awm ta a, kraws-a thihna ngei chu” (*Filipi. 2:6–8*) tiin a sawi.

Ngaihtuah teh: Eng vângin nge chhandamna kawngah hian Kraws-a thil thleng kha chhandam kan nihna tûrin a tâwk êm êm? Pathian hmangaihna leh mi a khawngaihna tilangtu kraws chanchin tha leh Pathian ram lo thleng tûr atâna beiseina kan neih hi eng nge a inlaichinna awm le?

RAHBI 3—A taka nunpui tûr

ZÎRTÏRTUTE TÂN BÏK: I zirlâite nêh khân Kraws leh Pathian lalram inkûngkaih tawn dân sawi ho ula. Tichuan, “Eng tin nge chhandam in ni tawh tih i inhriat?” tiin zâwt hlawm ang che. An chhânna chu ngun taka ngaihtuah tûrin hrilh theuh la. Eng vângin nge Kraws tel lovin Pathian lalram chu chan theih a nih loh? Zir zaunaa zawhna: “Eng vângin nge chhandamna atân Kraws hi a tâwk êm êm?” tih i chhânna kha a taka nunpui tum bawk ang che.

Ngaihtuah zui tûr/a taka nunpui tûr zawhnate:

① “Kan zin tâwpna tûr hriatna hian kan zin kawngah mi a kaihruii thîn” tih thu hi sawi ho rawh u.

② Pathian thupêkte zawmna leh khawngaihnaa min chhandamtu Isua chu rinawm taka zui (*Thup. 14:12*) tih hi eng nge a inzawmna awm?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZÎRTÏRTUTE TÂN BÏK: He thawnthu hi i class-ah sawi ang che: “Mi pakhat hian an khaw dâwr hmunah tâwtawrâwt tha tak mai an zawrh chhuah hi a hmû a.

“A zuartu lah chuan a lo fak thiam nasa mai: ‘He tâwtawrâwt hian thiltihtheihna mak tak mai a nei asîn. Eng pawh kâng se, a thelh mit zêl thei. Han hâm chhin mah teh, thâwk leh khatah kâng chu a thunun nghâl mai ang,’ tiin a hrilh a.

“Chu pa chuan a lei ta ngê ngê a. In a thlen veleh a tâwtawrâwt lei tharin thil a tih theih chu eng nge ni tehrêng tih

hriat tumin an chênna in chu a hâl a, tichuan a tâwtawrâwt lei thar chu a hâm ta a. Nimahsela, vânduaitlâk takin mei chu a kâng nasa telh telh a, a tâwtawrâwt ham chuan eng mah awmzia a nei lo.

Beidawng takin dâwr hmun lamah chuan tlân pheih lehin tâwtawrâwt leitîrtu pa chu a va chhuahchhâl ta ngat a. Tâwtawrâwt chuan eng mah a tih theih loh thu a hrilh a. . . . Dâwr nghâktu chuan tâwtawrâwt chu kâng ðhelh mittu ni lovin, kâng mei a chhuaha a ðhelh tûra mîte ko khâwmtu tûr a nih zâwk thu a lo sawi a.”—Adapted from Jacques B. Doukhan, *Proverbs* (Nampa, Idaho: Pacific Press, 2014), p. 25.

Tih tûr: Hê thawnthu hi a tak ang thei tûr berin i zirlâite khân a lem chang rawh se. Chutichuan, a tâwpah i zirlâite kha he thawnthu leh Kristâ lo kal lehna leh khawvêl tâwpna inkûngkaih dân zâwt ang che. He tâwtawrâwt leitu mâwl tak ang hian an lo nung ve tawh ðhîn em?